

**REPUBLIKA HRVATSKA
SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKA AKADEMIJA
ODSJEK ZA IZOBRAZBU UČITELJA**

DIPLOMSKI RAD

**SERIJAL FILMOVA «RATOVI ZVIJEZDA» U NASTAVI MEDIJSKE KULTURE U
RAZREDNOJ NASTAVI OSNOVNE ŠKOLE**

**MENTOR:
Prof. Krešimir Mikić**

**STUDENTICA:
Senija Zadravec**

Zagreb, studeni 2002.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. FILMOVI IZ SERIJALA “RATOVI ZVIJEZDA”	2
2.1. Karakteristike filmova.....	2
2.2. Značaj filmova	4
3. ISTRAŽIVANJE – GLEDANOST I INETERES UČENIKA RAZREDNE NASTAVE ZA FILMOVE IZ SERIJALA “RATOVI ZVIJEDA”	6
3.1. Definiranje problema	6
3.2. Instrument istraživanja	6
3.3. Uzorak ispitanika	7
3.4. Postupak istraživanja.....	7
3.5. Način obrade podataka.....	8
3.6. Analiza rezultata	8
3.6.1. Gledanost filmova	8
3.6.2. Pitanja za one koji su gledali filmove	9
3.6.3. Pitanja za one koji nisu gledali film	14
3.7. Interpretacija podataka	16
3.8. Zaključak na temelju dobivenih rezultata	19
4. MOGUĆNOSTI PRIMJENE FILMOVA IZ SERIJALA “RATOVI ZVIJEZDA” U NASTAVI HRVATSKOG JEZIKA	19
4.1. Primjena u nastavi medijske kulture	19
4.2. Korelacija s ostalim područjima u nastavi hrvatskog jezika	20
5. PRIKAZ FILMA “EPIZODA VI - POVRTAK JEDIJA”.....	20
6. JEDAN MOGUĆI PRISTUP OBRADI FILMA “POVRTAK JEDIJA” U 4. RAZREDU OSNOVNE ŠKOLE.....	24
6.1. Jedan mogući primjer pripreme za nastavu pri obradi filma <i>Ratovi zvijezda:</i> <i>Epizoda 6 – Povartak Jedija</i>	25
7. ZAKLJUČAK.....	34
8. LITERATURA	35
9. PRILOZI.....	37

1. UVOD

Nastava medijske kulture jedno je od područja nastavnog predmeta hrvatskog jezika. Sadržaji medijske kulture predviđeni su nastavnim planom i programom i proširuju se u koncentričnim krugovima iz razreda u razred. Već u razrednoj nastavi učenici dobivaju osnovne spoznaje o filmskim rodovima i njihovim karakteristikama, o filmskom jeziku, ali na onoj razini koja odgovara njihovim spoznajnim mogućnostima. Isto se tako već od prvog razreda učenici uvode u literarno-dramsku raščlambu filma koja se iz razreda u razred proširuje kao i kod književno-umjetničkog teksta. Nastavni plan i program nudi i filmska djela pomoću kojih učenici mogu upoznati pojedine sadržaje medijske kulture. Sami učitelji često nisu dovoljno educirani za izvođenje nastave medijske kulture pa se događa da se njoj posvećuje manje pažnje ili da se sadržaji obrađuju površno. Kao rezultat dobivamo gledatelja koji sam razvija svoje filmske interese, a koji često nisu onakvi kakvima bismo ih mi željeli.

U današnje vrijeme djeca često slobodno vrijeme provode za računalom ili televizorom. Kako naš program i nije često primjeren mladom uzrastu, dobivamo djecu koja su sklona gledanju sapunica, filmova neprimjerenih njihovoj dobi ili djecu koja provode vrijeme za računalom uz razne računalne igrice pune agresivnosti i nasilja.

Kao rezultat svega ovoga postavlja se pitanje koliko škola i važeći nastavni plan i program mogu utjecati na filmske interese učenika, odnosno mogu li filmski interesi učenika utjecati na promjene u nastavnom planu i programu.

Jedno do filmskih područja kojemu se u razrednoj nastavi posvećuje malo pažnje jeste i znanstvena fantastika. U lektiri se učenici već u drugom razredu susreću sa suvremenom bajkom za koju bismo mogli reći da je uvod u znanstvenu fantastiku. U trećem razredu, a i u četvrtom, čitaju znanstveno-fantastične romane Ante Gardaša. Zašto ne gledaju i znanstveno-fantastične filmove? Jedna od zanimljivijih znanstveno-fantastičnih serija koju učenici mogu gledati jesu *Zvezdane staze*. No, jesu li one primjerene ovom uzrastu?

Emitiranje serijala Georgea Lucasa *Ratovi zvijezda* na televiziji probudilo je mnoge stare obožavatelje, ali dobilo i neke nove. Budući da nisam obožavateljica znanstveno-fantastičnog žanra upravo zbog nasilja, agresivnosti, neizvjesnosti koje u

nekim filmovima graniče s hororom, bila sam ugodno iznenađena ovakvim znanstveno-fantastičnim filmovima kao što su *Ratovi zvijezda*. Filmovi se odlikuju određenom dozom naivnosti, zrače pozitivnim duhom, zanimljivi su i pristupačni gledatelju, čak i onom najmlađem. Osim toga imaju izuzetnu vrijednost kao filmska ostvarenja, najviše na području specijalnih efekata. Sve je to blisko današnjoj djeci.

Sama činjenica da su filmovi iz serijala *Ratovi zvijezda* svojom tematikom i načinom na koji je sadržaj prikazan bliski današnjoj djeci potakla me na razmišljanje kako bi se ovakvi filmovi mogli iskoristiti u nastavi ako za njih postoji interes djece. Stoga sam odlučila ispitati kakav je interes učenika za filmove iz serijala *Ratovi zvijezda* te na osnovi tih podataka utvrditi kako bi se ovi filmovi mogli iskoristiti u nastavi medijske kulture u razrednoj nastavi.

2. FILMOVI IZ SERIJALA “RATOVI ZVIJEZDA”

2.1. Karakteristike filmova

Stara priča ispričana na nov način – tako George Lucas opisuje svoje *Ratove zvijezda*. Saga je to o obitelji Skywalker, priča o odrastanju, prijateljstvu, ljubavi, iskušenjima, borbi dobra i zla, vjeri, temeljena na starim mitovima i religijama. Kada je George Lucas počeo pisati scenarij za *Ratove zvijezda*, namjera mu je bila napraviti svemirski pustolovni film. Zamišljen je bio kao bajka budućnosti, sinteza mitova iz prošlosti i svemirske fikcije. Kada je scenarij bio gotov, uvidio je da je preopširan za jedan film. Stoga ga je podijelio u tri čina i tako je nastala trilogija *Ratova zvijezda*.

Prvi film prikazan je 1977. godine pod nazivom *Ratovi zvijezda: Epizoda 4 – Nova nada*. Njega je sam autor i režirao. Iako je postojala velika bojazan da film neće biti prihvaćen od publike, doživio je neviđeni uspjeh. Postao je društveni fenomen, više od filma. Bio je nagrađen Oskarom za glazbu, zvuk, kostime, scenografiju, specijalne efekte i montažu. Nominiran je bio za Oscara i u kategoriji najboljeg filma i režije. Uspješnost filma očituje se u i tome što je i nekoliko godina kasnije bio vodeći na ljestvicama najgledanijih filmova. Film govori o spašavanju princeze Leia koju je zarobio moćni i zli Darth Vader. Pri spašavanju joj pomažu Obi-Wan Kenobi, Luke Skywalker i Han Solo.

1980. godine u režiji Irvina Kershera prikazan je drugi dio trilogije *Ratova zvijezda: Epizoda 5 - Carstvo uzvrća udarac*. Kao i prvi film, i ovaj doživljava veliki uspjeh i biva nagrađen Oskarom za specijalne efekte i zvuk. Drugi dio nastavlja priču o Leii, Lukeu i Hanu, njihovoj borbi na strani pobunjenika za spas galaksije, obuci Lukea za Jedi viteza te njegovom sukobu s Darth Vaderom – njegovim ocem.

Treći nastavak, pod nazivom *Epizoda 6 – Povrtak Jedija*, prikazan je 1983. godine. Režiju potpisuje Richar Marquand i završni je dio sage o obitelji Skywalker. I ovaj je film doživio veliki uspjeh iako ga kritičari smatraju najslabijim ostvarenjem u trilogiji. U ovom nastavku priča o obitelji Skywalker se rasplicē. Saznajemo da su Luke i Leia braća, Luke završava svoju obuku za Jedi viteza, uspijeva u svom ocu Anakinu Skywalkeru/Darthu Vaderu probuditi ono malo dobra što je ostalo i uspješno uništava, zajedno sa Savezom, najopakiju bojnu postaju i zlog Cara. Dobro pobjeđuje i mir se vraća u galaksiju.

Prve tri epizode, a u stvari završne tri u zamišljenom serijalu *Ratova zvijezda*, nastale su u vrijeme kada industrija specijalnih efekata nije bila razvijena, nije postojala digitalna tehnika pa je vrijednost ovih filmova time veća. Sam Lucas je za potrebe filma osnovao industriju za proizvodnu specijalnih efekata koja mu je omogućila zamišljene prizore, bića, letjelice i događaje prikazati na što realističniji način.

Da bi se ponovno prihvatilo režiranja *Ratova zvijezda*, Lucas je čekao razvoj digitalne tehnike koja mu je omogućila da sve što zamisli prikaže na platnu. Tako je bilo potrebno čak 22 godine da nam *Ratovi zvijezda* opet pobude zanimanje. 1999. godine *Epizoda 1 – Fantomska prijetnja*, čiju režiju potpisuje sam autor, opet puni dvorane. I iako neki kritičari smatraju da se uspjeh kakav je postignut prvom trilogijom više ne može ponoviti, film postiže značajan uspjeh. Film se odlikuje raskošnom scenografijom, kostimima i specijalnim efektima koji su bili mogući zbog razvijene digitalne tehnike. Ovaj film sadržajem nas vraća tridesetak godina unatrag i služi kao uvod u sagu o obitelji Skywalker. Upoznajemo mladog Anakina Skywalkera kojeg Jedi vitezovi otkrivaju kao potencijalnog vođu “u kome je Sila jaka”, kada su se prisilno morali spustiti na planet Tatooine nakon neuspjelih pregovora oko održavanja mira u galaksiji. Upoznajemo i kraljicu Amidalu, buduću majku Lukea i Leie, te Jedi viteza Obi-Wan Kenobija, budućeg Anakinovog učitelja.

Tri godine kasnije - 2002. počinje prikazivanje sljedećeg nastavka *Ratova zvijezda. Epizoda 2 – Klonovi napadaju* ponovno puni kina. Obožavatelja ovog serijala sve je više. Film opet doživljava uspjeh kod publike iako ga kritičari baš ne hvale previše. George Lucas opet se pokazao vrhunskim majstorom. Unošenjem mnogih inovacija i novih ideja u film, uporabom nove kompjutorske tehnologije revolucionalizirao je specijalne efekte u filmu. Radnju je smjestio deset godina nakon događaja prve epizode. Anakin je odrastao, postao je Jedi vitez pod paskom učitelja Obi-Wan Kenobija. U galaksiji se nemiri pojačavaju. Separatistički je pokret sve jači. Separatisti prijete senatorici Padme Amidali (bivšoj kraljici planeta Noboo), a Anakin i Obi-Wan dobivaju zadatak da je zaštite. Između Anakina i Amidale rađa se ljubav. Situacije i sukobi u koje zapadaju glavni junaci utječu na njihove živote, ali i na sudbinu Republike.

2.2. Značaj filmova

Filmovi iz serijala *Ratovi zvijezda* spadaju u najgledanije filmove. U Americi su oni postali dio suvremene kulture. Ova svemirska bajka nikog ne ostavlja hladnokrvnim – ima puno obožavatelja, a ima i onih koji je ne vole. George Lucas motive za *Ratove zvijezda* pronalazi u starim mitovima i religijama. To su osnove na kojima se temelji priča smještena u budućnost, ali su i osnove za religiju koju projicira ovim filmovima. Na Lucasa su pri stvaranju *Ratova* utjecali samurajski filmovi Kurosawe, osobito film *Stara tvrđava* u kome priču pričaju dva roba. Isti je motiv i Lucas iskoristio – u *Ratovima* priču pričaju dva droida kao najniža karika u svemirskoj hijerarhiji.

U filmovima nema prodika, ali su jasne mitske i religijske implikacije. Jasno je definirano dobro i zlo pa je to jedan od razloga zašto djeca ove filmove vole. U jezgri teologije *Ratova zvijezda* nalazi se panteistički koncept generičke, bezlične Sile za koju film tvrdi da je stvarni izvor svih bića. U svakom biću postoji osnova za komunikaciju sa Silom. Ona je izvor snage i vodilja. Ono što kritičari smatraju da je problematično je to što se ona polarizira na svjetlu stranu (povezana je s dobrim, mirom, obranom) i ona je snaga Jedija i tamnu stranu (povezana je sa zlom, gnjevom, agresijom) koja je strana Sitha. Svjetla i tamna strana Sile u neprestanom su sukobu iako filmovi ne definiraju koja je jača, ali jasno daju do znanja koju stranu valja slijediti. U Sili možemo prepoznati različite religije: kršćanstvo, taoizam, budizam.

Nasilje u *Ratovima zvijezda* nije u prvom planu. Sam film propagira mirno rješavanje sukoba. Jedi religija zasniva se na pregovaranju. Za razliku od drugih znanstveno-fantastičnih filmova ili akcijskih filmova i scene nasilja su takve da, kada ih djeca i projiciraju u svojim igrama, izgledaju bezazleno – nema krvi, nema probadanja mačevima, rane ne vidimo – ukratko, nasilje je stilizirano i teži biti fantastično, ono ne može biti realistično imitirano. To je ujedno i pozitivna strana nasilja u filmu (ako nasilje može imati pozitivnu stranu). Kada govorimo o nasilju valja spomenuti da je ono u filmovima nužno zlo. Jedi vitezovi njime se koriste samo ako su izazvani, ako su im životi u opasnosti ili ako je ono u funkciji ostvarenja viših ciljeva, nikada ne započinju prvi.

Ono po čemu se ovaj znanstveno-fantastični film razlikuje od ostalih iz istog žanra jeste i to što u njemu nema katastrofa, nasilje je svedeno na najmanju količinu, prikazuje nam svijet iz mašte, sličan onome u bajkama. I zbog toga ih djeca vole.

Američki kritičari dali su ocjenu ovih filmova ocjenjujući ih prema sljedećim kategorijama: opća preporuka, umjetnička i zabavna vrijednost, moralna vrijednost, duhovna vrijednost i odgovarajuća publika. U tabeli ću prikazat kakve su ocjene filmovi dobili:

	Opća preporuka	Umjetnička i zabavna vrijednost	Moralna vrijednost	Duhovna vrijednost	Odgovarajuća publika
Epizoda I	A-	3,5	+0.5	-0.5	K*
Epizoda II	A	4.0	+1.0	+1.0	T
Epizoda IV	A+	4.0	+0.5	-0.5	K*
Epizoda V	A+	4.0	+0.5	-0.5	K*
Epizoda VI	A-	3,5	+0.5	-0.5	K*

Opća preporuka:

- A – visoko preporučljivo
- B – preporučljivo
- C – vlastiti izbor
- D – nestimulativno
- F – neprihvatljivo

Moralna/ Duhovna vrijednost:

- +2 – slavlje za dušu
- +1 – pozitivno
- 0 – u osnovi bezopasno
- 1 – problematično
- 2 – otrovno

Umjetnička i zabavna vrijednost:

- 4 – superiorno
- 3 – dobro urađeno
- 2 – slabo
- 1 – bezvrijedno

Odgovarajuća publika:

- K – djeca i više
- T – tinejdžeri i više
- A – odrasli
- 0 – za nikoga
- * zahtjeva prosuđivanje

Prema tim ocjenama možemo zaključiti da su to umjetnički i zabavno visoko ocjenjeni filmovi, u osnovi moralno i duhovno pozitivni, visoko preporučljivi svima, a osobito djeci i mladima.

3. ISTRAŽIVANJE – GLEDANOST I INETERES UČENIKA RAZREDNE NASTAVE ZA FILMOVE IZ SERIJALA “RATOVI ZVIJEDA”

3.1. Definiranje problema

Filmovi iz serijala *Ratovi zvijezda* postigli su veliku gledanost prikazivanjem nove epizode *Fantomska prijetnja*, kako u stranim kinima tako i kod nas. Nakon toga uslijedilo je prikazivanje svih snimljenih epizoda (ima ih pet) na hrvatskoj televiziji. S obzirom da je znanstveno-fantastični film vrlo blizak bajkama, zanimalo me kolika je gledanost tih filmova kod učenika razredne nastave u osnovnoj školi. Imajući u vidu percepcijske mogućnosti učenika, ali i stečena znanja iz medijske kulture, odlučila sam ispitati gledanost i interes za filmove iz serijala *Ratovi zvijezda* kod učenika trećih i četvrtih razreda osnovne škole. Pitanja na koja sam željela dobiti odgovor odnosila su se na gledanost filmova, mišljenje o filmovima te interes za gledanje filmova.

3.2. Instrument istraživanja

Između više vrsta tehnika prikupljanja podataka izabrala sam anketu jer mi se činila najpogodnijom za istraživanje zadanog problema.

Anketa je niz pitanja sastavljenih prema određenom načelu i datih u pisanom obliku. Anketa kojom sam se poslužila za dobivanje podataka o interesu učenika za filmove iz serijala *Ratovi zvijezda* nije prošla uobičajeni probni postupak. Anketu sam sastavila sama, a moja je stručnost nedovoljna da bi se udovoljili zahtjevi sastavljanja prema svim metrijskim kriterijima koji su potrebni za sastavljanje ankete. Ipak, i ovako sastavljena anketa pomoći će u otkrivanju interesa učenika za filmove *Ratovi zvijezda*.

Anketni list koji sam koristila sastoji se od tri grupe pitanja.

Prvu grupu pitanja čine osobni podaci o učeniku – spol i razred učenika – te pitanje kojim se provjerava jesu li učenici gledali film.

Druga grupa pitanja odnosi se na učenike koji su gledali jedan ili više filmova iz serijala *Ratovi zvijezda*. Podaci prikupljeni ovom grupom pitanja pokazat će koji su filmovi bili najgledaniji te što djeca misle o likovima, fabuli, namjeni te vrsti filma.

Posljednje pitanje u ovoj grupi trebalo bi ukazati na to koji film bi učenici željeli gledati ponovno.

Treća grupa pitanja odnosi se na one učenike koji nisu gledali filmove. Podaci bi trebali ukazati na razloge negledanja filmova te želju za gledanjem (ili negledanjem) filmova.

Prema strukturi pitanja anketa je sadržavala dva pitanja otvorenog tipa (gdje su djeca upisivala svoje odgovore), dok su sva ostala pitanja bila zatvorenog tipa (odgovori su bili ponuđeni, a učenici su se odlučivali za jedan ili više njih).

Anketa je bila anonimna (osim spola i razreda nisu se tražili drugi osobni podaci) i bila je grupno vođena.

3.3. Uzorak ispitanika

Za uzorak sam izabrala učenike trećeg i četvrtog razreda iz triju osnovnih škola u Međimurju: OŠ Orehovica, OŠ Macinec i OŠ Mala Subotica. Učenici prvog i drugog razreda nisu anketirani jer sam smatrala da kod njih interes za znanstveno-fantastične filmove još nije razvijen.

Anketirano je ukupno 164 učenika, od čega 88 učenika trećeg razreda i 76 učenika četvrtih razreda. Od ukupnog broja anketiranih 87 je bilo dječaka i 77 djevojčica.

TABELA br. 1

Uzorak anketiranih učenika (podaci izraženi brojačano i u postocima)

spol	razred					
	3.		4.		ukupno	
	N	%	N	%	N	%
muški	48	54.55	39	51.32	87	53.05
ženski	40	45.45	37	48.68	77	46.95
ukupno	88	53.65	76	46.35	164	100

3.4. Postupak istraživanja

Anketne listove ispunjavali su učenici na satovima koje su učitelji za tu svrhu odvojili. Anketu sam provodila sama i davala učenicima usmene upute za rješavanje. Anketa je bila grupno vođena. Učenicima sam objasnila način popunjavanja ankete. Svako pitanje sam pročitala, objasnila ako je bilo potrebno, a nakon toga su učenici rješavali.

3.5. Način obrade podataka

Pitanja u anketi podijeljena su na pitanja otvorenog tipa i zatvorenog tipa.

Prva grupa ima pitanje zatvorenog tipa gdje su se učenici odlučivali za jedan mogući odgovor.

U drugoj grupi pitanja, koja su popunjavali učenici koji su gledali filmove, sedam je pitanja zatvorenog tipa. Četiri pitanja učenici su mogli riješiti zaokruživanjem više ponuđenih odgovora, dok je kod preostala tri pitanja trebalo zaokružiti samo jedan ponuđeni odgovor. Dva su pitanja bila otvorenog tipa (pitanje broj 3 i 9) gdje su učenici unosili svoje odgovore. Kod svih pitanja izračunavala sam postotak.

U trećoj grupi pitanja, koju su popunjavali učenici koji nisu gledali filmove, samo su dva pitanja zatvorenog tipa. I kod njih sam izračunavala postotak.

S obzirom na zahtjeve ankete i podatke koje sam prikupila, odlučila sam se za deskriptivnu analizu podataka.

3.6. Analiza rezultata

3.6.1. Gledanost filmova

Pitanje iz prve grupe odnosilo na sve učenike i njima se provjeravala gledanost filmova iz serijala *Ratovi zvijezda*.

TABELA br. 2

Gledanost filmova iz serijala *Ratovi zvijezda* s obzirom na dob
(podaci prikazani brojčano i u postocima)

gledanost	razred					
	3.		4.		ukupno	
	N	%	N	%	N	%
gledali	43	48.86	44	57.89	87	53.05
Nisu gledali	45	51.14	32	42.11	77	46.95
ukupno	88	53.65	76	46.35	164	100

TABELA br. 3

Gledanost filmova iz serijala *Ratovi zvijezda* s obzirom na spol
(podaci prikazani brojčano i u postocima)

gledanost	spol					
	muški		ženski		ukupno	
	N	%	N	%	N	%
gledali	56	64.37	31	40.26	87	53.05
Nisu gledali	31	35.63	46	59.74	77	46.95
ukupno	87	53.05	77	46.95	164	100

Podaci prikupljeni prvim pitanjem i prikazani u tabelama broj 2 i 3 pokazuju da je nešto veći postotak učenika koji su gledali filmove (53,05%) od onih koji nisu (46,95%). Veći je i broj dječaka koji su gledali filmove (64,37%) u odnosu na broj djevojčica (40,26%). Promotrimo li podatke o dobi učenika vidjet ćemo da je veći postotak učenika četvrtih razreda koji su gledali filmove (57,89%) u odnosu na učenike trećih razreda (48,86%).

3.6.2. Pitanja za one koji su gledali filmove

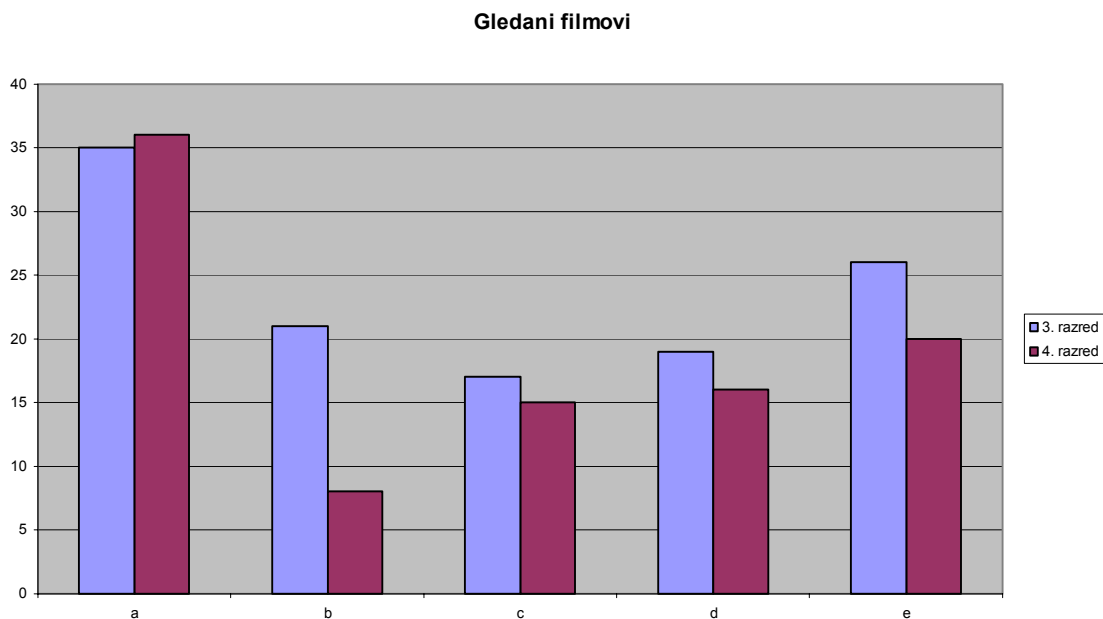
TABELA br. 4

Prikaz gledanih filmova (pitanje br. 1)

filmovi	gledanost		
	3. r.	4. r.	ukupno
a) Fantomska prijetnja – epizoda 1	35	36	71
b) Klonovi napadaju – epizoda 2	21	8	29
c) Nova nada – epizoda 4	17	15	32
d) Carstvo uzvraća udarac – epizoda 5	19	16	35
e) Povratak Jedijske – epizoda 6	26	20	46

Iz serijala filmova *Ratovi zvijezda* najveći broj učenika gledao je film *Fantomska prijetnja* (81,61%), zatim slijedi film *Povratak Jedijske* (52,87%), *Carstvo uzvraća udarac* (40,23%), *Nova nada* (36,78%) i *Klonovi napadaju* (33,33%). Ovaj zadnji podatak nas ne treba iznenaditi jer se druga epizoda *Ratova zvijezda* prikazivala prije anketiranja u međimurskim kinima.

GRAF br. 1
Prikaz gledanih filmova (pitanje br. 1)

Zanimljiv je i podatak koliko je učenika gledalo jedan ili više filmova iz serijala:

- jedan film gledalo je 32 učenika;
- dva filma gledalo je 20 učenika;
- tri filma gledalo je 9 učenika;
- četiri filma gledalo je 16 učenika;
- pet filmova gledalo je 10 učenika.

TABELA br. 5
Što se učenicima u filmu/filmovima najviše sviđjelo (pitanje br. 2)

	dječaci	djevojčice	ukupno
Priča – napet sadržaj	21	9	30
Izmišljeni strojevi, letjelice, roboti	32	16	48
Borbe glavnih junaka	33	9	42
Kostimi i maske	13	6	19
Bića iz svemira	20	10	30
Glazba	10	2	12
Glumci	10	7	17
Ništa	0	0	0

Rangiramo li odgovore na pitanje **Što ti se u filmu sviđjelo?**, vidjet ćemo da se učenicima u *Ratovima zvijezda* najviše sviđaju izmišljeni strojevi i letjelice, tipična obilježja znanstveno-fantastičnog žanra. Velikom postotku djece sviđaju se i borbe glavnih junaka što je također bilo za očekivati s obzirom na dob djeteta. Možemo reći

da se svakom djetetu nešto svidjelo u filmovima jer se za odgovor *ništa* nitko nije opredijelio.

GRAF br. 2

Lik koji se učenicima najviše svidio (pitanje br.3)

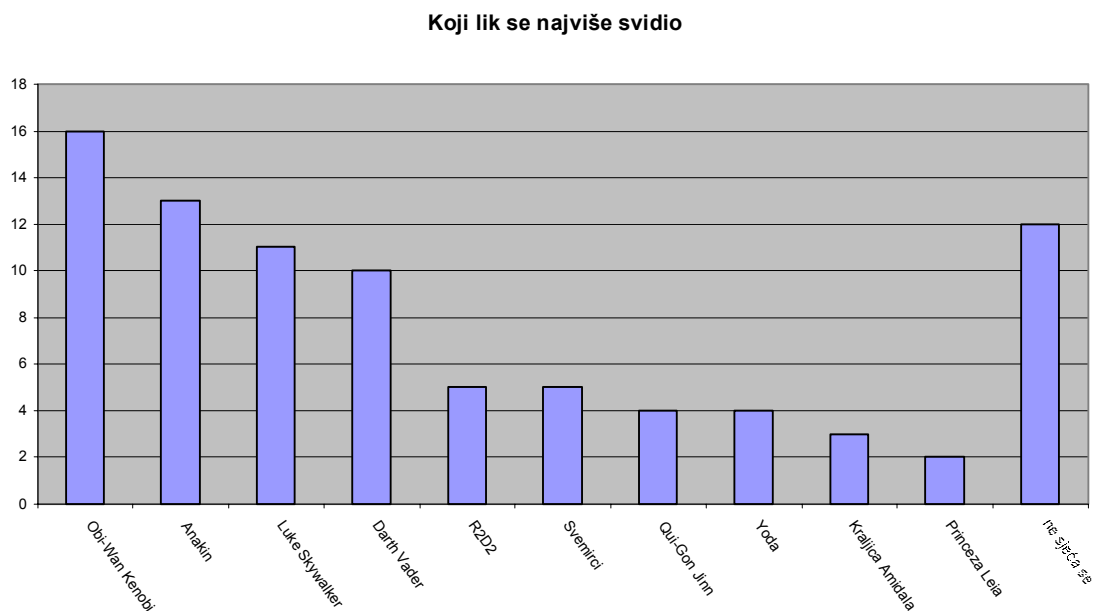

TABELA br. 6

Lik koji se učenicima najviše svidio (pitanje br. 3)

	Lik	br. učenika	postotak
1.	Obi-Wan Kenobi	18	20,7
2.	Anakin	13	14,9
3.	Luke Skywalker	11	12,6
4.	Darth Vader	10	11,5
5.	R2D2	5	5,8
6.	Svemirci	5	5,8
7.	Qui-Gon Jinn	4	4,6
8.	Yoda	4	4,6
9.	Kraljica Amidala	3	3,4
10.	Princeza Leia	2	2,3
11.	ne sjeća se	12	13,8

Učenici se u anketi opredjeljuju uglavnom za pozitivne likove: Obi-Wan Kenobi, Anakin, Luke Skywalker, Qui-Gon Jinn. Za negativne likove (Darth Vader) opredjelilo se 10 učenika ili 11,5 % , dok se 12 učenika ili 13,8% ne sjeća koji im se lik svidio.

TABELA br. 7
Zašto im se svidio izabrani lik (pitanje br.4)

učenici	osobine lika					
	hrabar	lijep	dobar	opasan	pošten	ima moć
N	46	16	17	16	22	30
%	52.87	18.39	19.54	18.39	25.29	34.48

Kod najvećeg broja učenika je hrabrost osobina koja im se kod izabranog lika najviše svidjela. Učenicima se izabrani likovi sviđaju i zbog toga jer imaju moć i jer ih krasi poštenje.

TABELA br. 8
Što učenici misle o sadržaju priče u filmovima (pitanje br. 5)

sadržaj priče	učenici	
	N	%
zanimljiv je	68	78.16
dosadan je	1	0.11
film traje predugo	3	0.34
napet je	38	43.68
previše je nestvaran	9	10.34

Za ispitane učenike sadržaj priče filmova *Ratovi zvijezda* je zanimljiv i napet. Manji broj učenika zaključilo je da je sadržaj priče nestvaran, dok je samo troje učenika reklo da film traje predugo, a jednom je učeniku film bio dosadan.

TABELA br. 9
Zastupljenost prizora borba u filmu (pitanje br.6)
- prikaz prema dobi učenika

prizori borba u filmu	razred					
	3.		4.		ukupno	
	N	%	N	%	N	%
nema ih	1	2.33	5	11.36	6	6.89
ima ih malo	17	39.53	22	50.00	39	44.83
ima ih previše	25	58.14	17	38.64	42	48.28

Više od polovice učenika trećeg razreda smatra da prizora borba u filmu ima previše, a samo jedan učenik misli da ih uopće nema. Polovica učenika četvrtog razreda smatra da prizora borba ima malo, a 6 ih misli da ih uopće nema.

TABELA br. 10
Zastupljenost prizora borba u filmu (pitanje br.6)
- prikaz prema spolu učenika

prizori borba u filmu	spol					
	muški		ženski		ukupno	
	N	%	N	%	N	%
nema ih	5	8.93	1	3.23	6	6.89
ima ih malo	29	51.79	10	32.26	39	44.83
ima ih previše	22	39.28	20	64.51	42	48.28

Gledamo li mišljenje o prizorima borba prema spolu učenika vidjet ćemo da pet dječaka i samo jedna djevojčica misle da prizora borba u filmovima nema, podjednak broj ih misli da ih ima previše, dok nešto više dječaka u odnosu na djevojčice misli da prizora borba u filmovima ima malo. Ukupno gledajući 48,28% učenika misli da prizora borba u filmovima ipak ima previše.

TABELA br. 11
Kome je film namijenjen (pitanje br. 7)
- prikaz prema dobi učenika

namjena filma	dob					
	3. r.		4. r.		ukupno	
	N	%	N	%	N	%
odraslima	1	2.33	9	20.45	10	11.49
djeci	5	11.63	6	13.64	11	12.65
i odraslima i djeci	37	86.04	29	65.91	66	75.86

Većina učenika smatra da su filmovi namijenjeni i djeci i odraslima, dok ih podjednak broj misli da su namijenjeni samo djeci ili samo odraslima. Zanimljivo je da samo jedan učenik trećeg razreda i čak devetero učenika četvrtog razreda misli da su filmovi namijenjeni odraslima.

TABELA br. 12
Vrsta kojoj film pripada (pitanje br. 8)
- prikaz prema dobi učenika

vrsta filma	dob					
	3. r.		4. r.		ukupno	
	N	%	N	%	N	%
povijesni	0	0,0	0	0,0	0	0,0
ljubavni	0	0,0	0	0,0	0	0,0
znanstveno-fantastični	3	6.98	14	31.82	17	19.54
ratni	35	81.39	26	59.09	61	70.12
pustolovni	5	11.63	4	9.09	9	10.34

Najviše učenika, čak 70,12% misli da filmovi iz serijala *Ratovi zvijezda* pripadaju ratnom žanru. Samo 19,54 % učenika određuje filmove kao znanstveno-fantastične, dok ih 10,34% svrstava u pustolovne filmove. Ni jedan učenik ih ne određuje kao povijesne ili ljubavne.

TABELA br. 13
Koji film žele gledati (pitanje br. 9)

filmovi	žele gledati	
	ukupno	%
Fantomska prijetnja – epizoda 1	26	29.88
Klonovi napadaju – epizoda 2	20	22.99
Nova nada – epizoda 4	13	14.94
Carstvo uzvraća udarac – epizoda 5	9	10.34
Povratak Jedija – epizoda 6	27	31.03

Za ponovno gledanje filma *Povratak Jedija* odlučilo se 27 učenika, a 26 bi ih ponovno gledali *Fantomsku prijetnju*. Najmanje učenika ponovno bi gledalo film *Carstvo uzvraća udarac*.

3.6.3. Pitanja za one koji nisu gledali film

TABELA br. 14
Zašto nisu gledali film (pitanje br. 1)
- prikaz prema dobi ispitanika

razlog	dob					
	3. r.		4. r.		ukupno	
	N	%	N	%	N	%
Prekasno se prikazivao.	14	31.11	6	18.75	20	25.97
Roditelji mi nisu dozvolili.	1	2.22	1	3.13	2	2.60
Ne zanimaju me takvi filmovi.	12	26.67	9	28.12	21	27.27
Nisam znao da se prikazuju.	18	40.00	16	50.00	34	44.16

Najviše učenika koji nisu gledali film kao razlog navode da nisu znali da se film prikazuje (44,16%). Samo dvoje učenika navodi da im roditelji nisu dozvolili gledanje tih filmova, dok ih 25,97% navodi da su se filmovi prikazivali prekasno (veći je postotak učenika trećih razreda koji tako misle). Učenika koje ne zanimaju takvi filmovi ima 27,27% - podjednako i u četvrtom i u trećem razredu.

TABELA br. 15
 Zašto nisu gledali film (pitanje br. 1)
 - prikaz prema spolu ispitanika

RAZLOG	SPOL					
	muški		ženski		ukupno	
	N	%	N	%	N	%
Prekasno se prikazivao.	5	16.13	15	32.61	20	25.97
Roditelji mi nisu dozvolili.	2	6.45	0	0,0	2	2.60
Ne zanimaju me takvi filmovi.	10	32.26	11	23.91	21	27.27
Nisam znao da se prikazuju.	14	45.16	20	43.48	34	44.16

Gledamo li prikaz prema spolu ispitanika, vidjet ćemo da dozvolu roditelja kao razlog ne navodi ni jedna djevojčica, a čak 32,61% ih navodi da se film prekasno prikazivao. Gotovo podjednak je postotak djevojčica i dječaka koji nisu znali da se filmovi prikazuju, ali je nešto veći postotak dječaka koje takvi filmovi ne zanimaju.

TABELA br. 16
 Interes za gledanje filmova (pitanje br. 2)

	3. r.		4. r.		ukupno		muški		ženski	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
DA	27	60.00	24	75.00	51	66.23	20	64.52	31	67.39
NE	18	40.00	8	25.00	26	33.77	11	35.48	15	32.61

Od ukupnog broja učenika koji nisu gledali filmove iz serijala *Ratovi zvijezda* dvije trećine učenika bi gledalo filmove, dok jedna trećina ne bi gledala te filmove. Prema dobi ispitanika više je onih iz trećih razreda koji ne bi gledali (40%) u odnosu na učenike četvrtih razreda (25%), dok je gledano prema spolu podjednak postotak djevojčica i dječaka koji ne žele gledati filmove iz ovog serijala.

TABELA br. 17
 Razlozi za gledanje filma (pitanje br. 2)

razlog	3. r.		4. r.		ukupno		muški		ženski	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
a) Zbog teme iz budućnosti.	14	51.9	10	41.7	24	47.1	9	45.0	15	48.4
b) Jer su ih svi već gledali.	1	3.7	0	0.0	1	1.9	1	5.0	0	0.0
c) Čuo sam od prijatelja da su dobri.	9	33.3	10	41.7	19	37.3	8	40.0	11	35.5
d) Jer se o njima puno priča.	3	11.1	1	4.1	4	7.8	1	5.0	3	9.7
e) Zbog nečeg drugog. (Napiši zbog čega.)	0	0.0	3	12.5	3	5.9	1	5.0	2	6.4

Kao razlog za gledanje filmova učenici najčešće navode temu iz budućnosti (47,1%) i prijatelje koji su im o filmovima pričali (37,3%). Manji postotak učenika navodi za razlog to što se o filmovima puno priča (samo 4 učenika) ili to što su ih već svi gledali (1 učenik) ili neki drugi razlog (3 učenika). Podaci se prema dobi ili spolu bitno ne razlikuju.

TABELA br. 18
Razlozi za negledanje filma (pitanje br. 2)

razlog	3. r.		4. r.		ukupno		muški		ženski	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
a) To nisu filmovi za djecu.	6	33.3	1	12.5	7	26.9	3	27.3	4	26.7
b) Ne volim takve filmove.	9	50.0	6	75.0	15	57.7	6	54.5	9	60.0
c) To su filmovi za malu djecu.	1	5.6	0	0	1	3.8	1	9.1	0	0
d) Zbog nečeg drugog. (Napiši zbog čega.)	2	11.1	1	12.5	3	11.6	1	9.1	2	13.3

Više od polovice učenika koji nisu gledali filmove iz ovog serijala ne voli znanstveno-fantastične filmove pa ih zbog toga ne žele gledati. 26,9% onih koji nisu gledali filmove misli da to nisu filmovi za djecu, jedan učenik misli da su to filmovi za malu djecu (i to učenik trećeg razreda), dok ih troje ne želi gledati iz nekih drugih razloga koje nisu naveli.

Ukupno gledajući samo 26 ukupno ispitanih učenika ili 15,85% nije zainteresirano za gledanje filmova iz serijala *Ratovi zvijezda*.

3.7. Interpretacija podataka

Podaci dobiveni anketom trebali su pokazati sljedeće:

- kakva je bila gledanost filmova iz serijala *Ratovi zvijezda*;
- što učenici misle o gledanim filmovima;
- kakav je interes za gledanje filmova iz ovog serijala.

Iz podataka proizlazi da je nešto više od polovice ispitanih učenika trećih i četvrtih razreda (53,05%) gledalo barem jedan film iz serijala *Ratovi zvijezda*. Gledanost je podjednaka i kod jednih i kod drugih učenika. Iako je najveći broj učenika (32) gledalo samo jedan film iz serijala, zanimljiv je podatak da ih je čak 10 gledalo svih

pet filmova. To nam ukazuje da dio učenika ima razvijenu naviku posjećivanja kina jer se druga epizoda *Klonovi napadaju* prikazivala samo u kinima. Naravno, najveći dio učenika filmove su gledali na televiziji.

Drugom grupom pitanja nastojala sam otkriti što učenici misle o samim filmovima, likovima, sadržaju, namjeni filmova i vrsti. Rezultati su pokazali da se učenicima u gledanim filmovima najviše sviđaju izmišljeni strojevi, letjelice, roboti, borbe glavnih junaka – tipična obilježja znanstveno-fantastičnog žanra. Ovaj podatak ne iznenađuje s obzirom na dob ispitanika. Nešto manje njih se opredijelilo za priču – razumijevanje događaja je još uvijek parcijalno i djeca teže razumijevaju sadržaj, odnosno priču, ali pojedine prizore mogu zorno prepričati. Djeci su još zanimljiva i bića iz svemira te kostimi i maske u filmovima. Interes za glazbu i glumce nešto je manji. Naime, djeca ove dobi još su uvijek sklona poistovjećivanju s glavnim junacima i ocjenjivanju filmova prema likovima, a ne glumcima. Glazba je za njih nešto što je samo po sebi razumljivo i u funkciji je priče te je zbog toga ni ne primjećuju.

Podaci o likovima koji su se sviđjeli učenicima u filmovima pokazuju da najveći postotak učenika izabire pozitivne likove koji su ujedno i glavni likovi u filmovima (Obi-Wan Kenobi, Anakin, Luke Skywalker, Qui-Gon Jinn, Yoda, Leia, Amidala), iako nije zanemariv podatak da se desetero učenika opredijelilo za negativan lik. Znači li to da gledanje *Ratova zvijezda* može imati negativan utjecaj na učenike? Mogućnost je mala što zaključujem iz podataka koji pokazuju zbog čega se učenici opredjeljuju za pojedini lik. Oni koji su izabrali pozitivne izabrali su ih zbog njihove hrabrosti, poštenja, dobrote, ali i moći koje imaju. Upravo je ta moć, ali i opasan izgled, razlogom zašto se nekima sviđa Darth Vader, negativan lik u filmovima. Dakle, opasnost od negativne identifikacije ipak postoji. Ona se može izbjeći upravo sustavnim odgojem u nastavi medijske kulture.

Postojanje negativnih i pozitivnih likova sa sobom povlači i borbe među njima. I sam naslov nam nagoviješta postojanje sukoba. Zato ne iznenađuje podatak da učenici misle da tih borbi ima previše. Tako misli više od polovice učenika trećih razreda, dok učenici četvrtog razreda misle da ih ima malo. Borbe su rezultat sukoba pozitivnih i negativnih likova, predstavnika dobra i zla. Jesu li u tom slučaju opravdane? Je li njihovo postojanje samo po sebi opravdano? Odobravaju li to učenici? Hoće li to saznanje utjecati negativno na njih? Učenicima su filmovi ovog serijala zanimljivi i

napeti. Upravo borba dobra i zla, borbe glavnih junaka čine ove filmove napetim i zanimljivim. To je ono što čini dinamiku filma i što učenicima ovog uzrasta zadržava pažnju. Tko će pobijediti u borbama? Naravno, oni dobri s kojima se učenici, u pravilu, poistovjećuju. Znači li borba ujedno i nasilje? Opravdavamo li takvo nasilje kada je u pitanju borba za dobro? Podatak da podjednak broj učenika misli da borbi ima malo ili da ih ima previše upravo pokazuje da djeca još nisu spremna razlučiti nasilje od nenasilja na filmu kada je u pitanju borba dobra i zla. Pri tome može biti zbunjujući i sam naziv filмова *Ratovi zvijezda*. U samom je nazivu riječ koja asocira na nasilje.

Rat, vojska, borbe, dobro s jedne i zlo s druge strane jasne su asocijacije zbog kojih je velika većina učenika (čak 81% učenika trećih i 59% učenika četvrtih razreda) prepoznala u ovom serijalu ratni film. Samo 31% učenika četvrtih razreda prepoznali su znanstveno-fantastični žanr. Podaci ne iznenađuju. Iako već u drugom razredu učenici upoznaju igrani film, o vrstama igranog filma spoznaje dobivaju kasnije. Većina učenika je odredila vrstu prema naslovu filмова, što je logično s obzirom na nepoznavanje vrsta igranog filma.

Podaci ankete pokazuju nam i mišljenje učenika o namjeni filмова. Složit ću se s većinom: filmovi su namijenjeni i odraslima i djeci. To možemo uzeti kao generalni zaključak onih koji su filmove gledali.

Što o filmovima misle oni koji ih nisu gledali? Samo jedna trećina učenika koji nisu gledali filmove misle da to nisu filmovi koje bi oni trebali gledati. U prvom redu zbog toga jer ih ne zanimaju, ali i zbog toga jer misle da to nisu filmovi za djecu. Preostali bi željeli gledati filmove iz serijala *Ratovi zvijezda* jer su ih propustili, uglavnom, zbog neinformiranosti, a takvi ih filmovi zanimaju zbog teme iz budućnosti.

Od ukupnog broja ispitanih učenika samo 15,85% ne pokazuje interes za filmove iz serijala *Ratovi zvijezda*. S obzirom da se svakom učeniku koji je gledao neki film iz serijala nešto svidjelo te da većina onih koji nisu gledali žele pogledati neki film jer im je tema iz budućnosti zanimljiva, možemo reći da kod učenika trećih i četvrtih razreda osnovne škole postoji velik interes za gledanje filмова iz serijala *Ratovi zvijezda*.

3.8. Zaključak na temelju dobivenih rezultata

Ratovi zvijezda nedvojbeno su filmovi za koje učenici trećih i četvrtih razreda osnovne škole pokazuju veliko zanimanje. Psihofizičke sposobnosti učenika ovog uzrasta takve su da im omogućuju shvaćanje ideje i poruke filma, karakterizaciju likova u filmu, praćenje fabule filma, ali i otkrivanje nekih elemenata filmskog jezika: boja u filmu, glazba, kostimi, maske, specijalni efekti.

Naravno da sam interes učenika za filmove ne može biti jedinim razlogom prikazivanja filmova. Filmom u nastavi ostvarujemo obrazovne, ali i odgojne zadatke. Film odgaja sam po sebi. Nužno je učenicima ponuditi filmove koji će pozitivno odgojno na njih utjecati, dakle filmove koji će biti etički i humani. Možemo li to reći i za *Ratove zvijezda*? Poruka koja se iz ovih filmova nameće sama po sebi istovjetna je onoj u bajkama: u borbi dobra i zla dobro na kraju uvijek pobjeđuje. Ne treba se bojati da to učenici neće gledanjem ovih filmova prepoznati, jer i ovo je bajka.

4. MOGUĆNOSTI PRIMJENE FILMOVA IZ SERIJALA “RATOVI ZVIJEZDA” U NASTAVI HRVATSKOG JEZIKA

4.1. Primjena u nastavi medijske kulture

Nastavnim planom i program iz 1999. godine predviđeno je da učenici razredne nastave steknu osnovne spoznaje o filmskim rodovima. Tako već u prvom razredu upoznaju animirani film i vrste animiranog filma, u drugom razredu upoznaju igrani film (crno-bijeli film i film u boji, nijemi i zvučni film), a u četvrtom razredu upoznaju dokumentarni film. Znanja stečena u jednom razredu proširuju se u idućem. S obzirom na percepcijske mogućnosti učenika drugog razreda te na sposobnost zadržavanja pažnje, ne bih filmove iz serijala *Ratovi zvijezda* preporučila ovom uzrastu. Iako bi tema mogla biti zanimljiva, filmovi traju suviše dugo da bi učenici ovog uzrasta mogli koncentrirano ih pratiti. Učenici trećeg, a osobito učenici četvrtog razreda, mogu ovakve filmove, usprkos dužini trajanja, pratiti.

U trećem razredu filmovi se mogu iskoristiti za usvajanje spoznaja vezanih za razumijevanje povezanosti događaja s mjestom, vremenom i likovima, određivanje osnovnih obilježja likova (izgled likova, govor), ali isto tako i za usvajanje pojmova vezanih uz filmski izraz (zvukovi, govor, glazba u filmu).

U četvrtom razredu učenici mogu gledanjem ovih filmova odrediti osnovne elemente fabule (uvod – zaplet – rasplet) jer su oni u filmovima lako određivi, odrediti kronološki slijed događaja, odnose među likovima (likovi se lako prepoznaju kao dobri i loši), ali također mogu gledanjem filmova stjecati spoznaje vezane uz filmski izraz (scenografija i kostimografija u filmu). S obzirom da je snimljen i dokumentarni film o nastanku serijala *Ratovi zvijezda*, isti se može iskoristiti i pri obradi dokumentarnog filma, ali i pri usporedbi dokumentarnog i igranog filma.

Mogućnosti da se ovi filmovi iskoriste u nastavi medijske kulture velike su, kako u obrazovnom, tako i u odgojnom pogledu. Treba ih samo pravilno iskoristiti.

4.2. Korelacija s ostalim područjima u nastavi hrvatskog jezika

U nastavi hrvatskog jezika sva su nastavna područja međusobno povezana. Na jednom nastavnom satu najčešće kombinirao sadržaje iz više nastavnih područja. Kada je riječ o nastavi medijske kulture, sadržaji medijske kulture često se povezuju sa sadržajima iz književnosti. Kako su na osnovi filmova *Ratovi zvijezda* napisane i knjige, možemo napraviti usporedbu filma i književnog djela, odnosno ulomka iz književnog djela i prizora u filmu.

Medijska kultura povezuje se i s jezičnim izražavanjem, a tu su mogućnosti neiscrpne. Već pri analizi filma povezujemo ova dva područja jer se koristimo različitim komunikacijskim postupcima (odgovaranje na pitanja, razgovor o filmu, prepričavanje, opisivanje), pišemo osvrt na film, pismeno izražavamo doživljaj filma ili pak pišemo sastavak potaknuti temom filma.

5. PRIKAZ FILMA “EPIZODA VI - POVRATAK JEDIJA”

Izvorni naziv filma: Star Wars: Episode VI – Return of the Jedi

Hrvatski naziv filma: Ratovi zvijezda: Epizoda VI – Povratak Jediija

Zemlja i godina proizvodnje: SAD, 1983. (1997. SE)

Redatelj: Richard Marquand

Glavne uloge: Mark Hamill – Luke Skywalker
Harrison Ford – Han Solo
Carrie Fisher – princeza Leia
Anthony Daniels – C3PO
Billy Dee Williams – Lando
Ian McDiarmid – Car
David Prowse – Darth Vader
Peter Mayhew – Chewbacca

Filmska vrsta (žanr): znanstveno-fantastična bajka.

Darth Vader dolazi u obilazak nove bojne postaje koju carska vojska gradi nakon uništenja Zvijezde Smrti za Cara – Sitha, predstavnika tamne strane Sile u svemiru.

Na planetu Tatooineu zarobljen je Han Solo. U rukama je opakog razbojnika Jabba Hutta. Njegovi prijatelji dolaze ga spasiti. Kada to ne uspijeva princezi Leii, dolazi i Luke Skywalker. Jabba ih sve zarobi, ali se oni pri transportu prema dinskom polju gdje su trebali biti bačeni u Karkunsku jamu velikoj pješčanoj zvijeri ipak oslobode. Pri oslobađanju uništavaju Jabbinu letjelicu i ubijaju ga.

U isto vrijeme na novu bojnu postaju dolazi i sam Car da bi provjerio hoće li nova Zvijezda Smrti biti na vrijeme dovršena kako bi mogao zavladata galaksijom i podčiniti pobunjenike iz Saveza.

Han Solo, Leia, Chewbacca i droidi odlaze prema Savezničkoj floti, dok Luke odlazi na planet Dagobah u posjet učitelju Yodi da bi završio započetu obuku za viteza Jedijske – predstavnika svijetle strane Sile. Yoda je bolestan i umire i napominje da od njega nema više što naučiti. On je već sada vitez Jedi, ali ga čeka još posljednji zadatak – borba s ocem Darth Vaderom. Od Yode saznaje da ima i sestru blizanku (Leia). Nakon Yodine smrti Luke se pridružuje Savezničkoj floti koja planira napasti Carevu novu bojnu postaju dok još nije dovršena i u potpunosti naoružana. Kako bojna postaja ima dobar štit kojeg treba isključiti, jedna posada mora otići na šumoviti mjesec Endor i uništiti generator koji napaja štit. Za taj je zadatak određen Han Solo, a njemu se pridružuju Leia, Chewbacca, Luke i droidi R2D2 i C3PO.

Car očekuje pobunjenike pa na mjesec Endor šalje svoju vojsku.

Na Endoru se posada najprije sukobljava s carevim vojnicima, zatim ih zarobljavaju Ewoksi – primitivni stanovnici mjeseca (slične medvjedićima), koji ih na kraju ipak oslobađaju i pomažu im doći do generatora. Luke odlučuje predati se Caru da bi pokušao nagovoriti oca da ostavi Cara i prijeđe na svijetlu stranu Sile.

Prvi pokušaj uništavanja generatora nije uspio jer je Car prevideo da će pobunjenici to pokušati. Ispred generatora vode se borbe carske vojske i Ewoksa, no uz pomoć Chewbacce, Ewoksa i droida uspiju ući u generator i u posljednji trenutak isključiti štit oko nove bojne postaje.

Istovremeno se vode borbe i u svemiru. Careva vojska bori se protiv Flote.

Luke je prisiljen boriti se protiv oca jer ga on provocira i u trenutku kada je već skoro mržnja zavladała njime i kada je onesposobio oca, na provokacije Cara baca svjetlosni mač i očekuje svoju sudbinu. Ne želi se pokoriti Caru i on ga pokušava ubiti. U tome ga sprječava Darth Vader, baca Cara u ponor. Darth Vader na samrti traži od Lukea da mu skine masku kako bi ga mogao vidjeti svojim očima. Umire, Luke ga na letjelici odvozi u posljednji trenutak jer je flota već došla do glavnog reaktora i uništava ga.

Nakon uništenja Cara i njegove bojne postaje, svi slave na Endoru. Luke spaljuje oca i iskazuje mu posljednju počast. Galaksija je oslobođena. Svijetla strana Sile je pobijedila.

To je završetak svemirske sage o obitelji Skywalker. Poruka filma jasna je: u borbi dobra i zla dobro pobjeđuje, međutim, hoćemo li dozvoliti da u nama pobijedi dobro ili zlo, odlučujemo sami.

Film obiluje neobičnim bićima koja žive u zajedništvu u galaksiji. Da bi G. Lucas uvjerljivo prikazao ova bića, ali i prostore, letjelice, bitke u svemiru, morao je razviti svoju industriju za izvođenje specijalnih efekata jer je ona krajem sedamdesetih bila na umiranju.

Osim uspješnim specijalnim efektima i filmskim trikovima, u filmu veliku važnost autor daje i kostimima. Kako se u filmu događaji prikazuju na osnovi prošlosti koja je povezana s budućnosti, tako i kostimi variraju: jedijeovski ogrtač karakterističan za stari srednji vijek nasuprot crnom plaštu Dartha Vadera i futurističkoj odjeći careve vojske.

Film je dinamičan. Radnja se odvija brzo, kadrovi se brzo izmjenjuju, malo je dugih kadrova. Filmom dominiraju planovi akcije i lika, dok se planovi prostora koriste na nekoliko mjesta u filmu kako bi dočarali monotonost pješčanog planeta Tatooinea ili kada se prikazuju prizori u svemiru. Od montažnih spona autor vrlo često koristi zavjesu. Način mijenjanja kadrova pomoću zavjese raznolik je - od gore prema dolje i obrnuto, dijagonalno, s lijeva na desno i obratno, kružno - nikada ne koristi isti postupak dva puta za redom. Takvim montažnim sponama koristi se kada prikazuje radnje koje se događaju istovremeno ili kada želi prikazati prolaznost vremena.

Značajnu ulogu u filmu ima i svjetlost. Osim u prizorima pejzaža pustinjačkog planeta Tatooinea, autor se rijetko koristi prirodnim svjetlom. Većina prizora snimljena je pod umjetnim svjetlom. Treba naglasiti da autor često rabi građeno svjetlo što doprinosi izazivanju napetosti u filmu (borbe Lukea i Dartha Vadera, uvijek kada prikazuje Cara). Ni postojeće svjetlo nije izostavljeno (npr. u svjetlo vatre Yodinoj spilji).

I simbolika boje je u filmu naglašena. Tamnu stranu sile autor prikazuje crnom, sivom i bijelom bojom koje pojačava agresivnom crvenom (Shiti i svjetlosni mačevi) bojom. Nasuprot tome je zelena boja (svjetlosni mač jedi viteza) kao simbol mira, spokoja.

U filmu susrećemo prepoznatljivu glazbu Johna Williamsa koja je zaštitni znak svih *Ratova zvijezda*. Javlja se na početku filma, u prizorima u kojima se javljaju Car i Darth Vader te u prizorima kada se kreće u borbu. Osim glazbe autor se uspješno služi i drugim zvukovima: letjelice uvijek proizvode zvuk kada putuju svemirom, svjetlosni mačevi također imaju prepoznatljiv zvuk i za to autor kaže da su pravila kojih se drži u svim filmovima. Uz ove zvukove zanimljivi su i zvukovi koje proizvode droidi u komunikaciji.

Povratak Jedi je treći je film snimljen u nizu, ali kao posljednji nastavak u serijalu *Ratova zvijezda*. Mnogi kritičari smatraju ga najslabijim filmom u serijalu. Nedostaci koji se spominju su višestruki. Jedan od njih je nedovoljno uvjerljiva gluma glavnog glumca Marka Hamilla za kojeg tvrde da nije dovoljno razradio lik Lukea Skywalkera i njegovu preobrazbu iz dječaka u Jedi viteza. Duhovna transformacija nije dovoljno razrađena. Ali ono što je najzanimljivije je da gluma u ovom serijalu nije na prvom mjestu.

Drugi nedostatak odnosi se na Ewokse. To su zgodni mali smušeni vanzemaljci s primitivnim načinom života kao opreka znanstveno i tehnološki nadmoćnim ostalim stanovnicima galaksije. Iako ih kritičari smatraju nevjerodostojnim, mladim gledateljima oni su vrlo zanimljivi.

Kao nedostatak spominje se i društvo Jabba Hutta koji izgledaju kao loše kreature Mappeta J. Hensona, od kojih je sam Jabba najuspjeliji lik.

Sam Darth Vader isto se ističe kao nedostatak. Pri skidanju maske za očekivati je da nam se prikaže jedno opasno lice, iznakaženo, hladno. Lice koje nam otkriva Darth Vader uopće nije takvo. Po mom mišljenju ovo i nije nedostatak jer on na kraju ipak pobjeđuje svoju tamnu stranu i pomaže u pobjedi protiv Cara.

Unatoč ovim nedostacima ovaj film je jedna svemirska pustolovna bajka koja govori o odrastanju, prijateljstvu, borbi za dobro i mir u svemiru i zasigurno će je s uživanjem gledati i djeca i odrasli.

6. JEDAN MOGUĆI PRISTUP OBRADI FILMA “POVRTAK JEDIJA” U 4. RAZREDU OSNOVNE ŠKOLE

U 4. razredu osnovne škole moguće je organizirati sljedeće satove:

- sat obrade filma radi potpunog doživljavanja sadržaja filmskog djela;
- sat obrade filma radi usvajanja novih filmskih pojmova vezanih uz filmski izraz (scenografija i kostimografija u filmu).

Odlučila sam se za **sat obrade filma radi potpunog doživljavanja filmskog djela.**

Film “Povratak Jedijski” traje više no što traju nastavni satovi. Samo gledanje filma može se organizirati u okviru redovne nastave (trajanje projekcije je 125 minuta) pa će učitelj za to morati odvojiti čak tri školska sata ili se može organizirati izvan redovne nastave kao školsko kino i za ostale učenike koji žele film pogledati.

S obzirom na fleksibilnost satnice u razrednoj nastavi te mogućnost korelacije i integracije, ne samo unutar nastavnog predmeta, već i povezivanje s drugim nastavnim predmetima (likovnom i glazbenom kulturom), preporučila bih ipak gledanje u okviru redovne nastave, unatoč dužini filma. Interpretacija i analiza filma

uslijedile bi nakon projekcije filma, a sadržaje medijske kulture povezala bih s nastavom likovne kulture i nastavom glazbene kulture. Tako dobivamo jedan integrirani nastavni dan kojeg ćemo nazvati danom gledanja filma.

6.1. Jedan mogući primjer pripreme za nastavu pri obradi filma *Ratovi zvijezda: Epizoda 6 – Povratak Jedija*

Nastavno područje: medijska kultura

Nastavna jedinica: *Ratovi zvijezda: Epizoda 6 – Povratak Jedija*

Vrsta sata: sat obrade filma radi potpunog doživljavanja sadržaja filmskog djela

Cilj (svrha) obrade nastavne jedinice: osposobljavanje učenika za razumijevanje i doživljavanje sadržaja filma *Povratak Jedija*.

Zadaci:

a/ spoznajni: proširiti stečeno znanje o igranom filmu, uočiti kronološki slijed događaja, uočiti i prepoznati osnovne elemente fabule (uvod – zaplet – rasplet), uočiti glavne i sporedne likove, njihove vanjske i unutarnje osobine te odnose među likovima, stjecati znanja o scenografiji, kostimografiji i maskama i njihovoj ulozi u filmu, uočiti glazbu, zvukove i njihov utjecaj na doživljaj filma;

b/ funkcionalni: razvijati sposobnost doživljavanja i razumijevanja filmskog djela, osposobiti učenike za prepoznavanje glavnih i sporednih likova, za prepoznavanje pozitivnih i negativnih likova, osposobiti učenike za kritičko vrednovanje filmskog djela, razvijati maštu i poticati interes za znanstveno-fantastične filmove;

c/ odgojni : pobuditi kod učenika osjećaj za pravednost, etičnost i humanost, pokušati spriječiti moguću negativnu identifikaciju ukazivanjem na pozitivne karakteristike i njihovu vrijednost, ukazati učenicima na važnost savezništva, poticati učenike na toleranciju, suradnju i uvažavanje različitosti.

Nastavni oblici rada: frontalni, grupni, individualni.

Nastavne metode: metoda demonstracije, metoda razgovora, metoda usmenog izlaganja, metoda pisanja, metoda crtanja, metoda čitanja.

Nastavne strategije: strategija doživljavanja i izražavanja doživljenog.

Nastavni izvori: film *Ratovi zvijezda: Epizoda 6 – Povratak Jedija*.

Nastavna sredstva i pomagala: DVD ili video, nastavni listići, grafoskop (prozirnice).

Korelacija: likovna kultura, glazbena kultura.

Artikulacija i trajanje nastavne jedinice

Prvi dio: sat gledanja filma

1. Pripremni dio (7 minuta):

a/ motivacija

b/ najava filma

c/ upute za gledanje filma

2. Prikazivanje filma (125 minuta)

3. Emocionalno-intelektualna pauza

4. Slobodno iznošenje doživljaja (7 minuta)

ODMOR

Drugi dio: sat interpretacije filma

1. Pripremni dio (15 minuta):

a/ Upute za samostalan rad: napišite kratak osvrt na film u kome ćete navesti je li vam se film svidio, koji događaj vam je bio najzanimljiviji te koji vas se lik najviše dojmio i zašto

b/ samostalan rad – pismena vježba

c/ čitanje i kratki komentari na osvrte učenika

d/ najava nastavnog sata

2. Istraživačka rasprava (25 minuta):

a/ određivanje filmskog roda, teme, mjesta i vremena radnje

b/ struktura fabule

c/ likovi

d/ iznošenje ideje filma

e/ filmski izraz: scenografija, kostimi, maske, zvukovi, glazba, boje.

3. Sažimanje, uopćavanje, zaključci (10 minuta)

- sud o filmu, poruka filma, ocjena filma.

ODMOR

Treći dio: sat likovne kulture

ODMOR

Četvrti dio: sat glazbene kulture

TIJEK NASTAVNOG SATA

PRVI DIO: sat gledanja filma

1. PRIPREMNI DIO

a/ Motivacija

Na početku sata odigrat ćemo igru asocijacije. Učenici će za riječi svemir, robot i vitez usmeno izraziti svoje asocijacije. Riječi napišemo na kartone i istaknemo jednu po jednu na ploči. Nakon kratke analize učeničkih asocijacija možemo postaviti pitanje: Što mislite, postoje li u svemiru i druga živa bića osim nas na Zemlji? Zamislite da postoje, pokušajte ih opisati. Gdje bi ta bića mogla živjeti? Opišite kako bi izgledao taj planet? Kako bi mogli doći na Zemlju? Opišite kako bi izgledala letjelica kojom bi došli? Podsjetite se iz trećeg razreda lika iz priče koji je došao na Zemlju iz svemira. Kako se zvao i zašto je došao? (A. Gardaš: Izum profesora Leopolda i Bakreni Petar). Sjetite se jeste li čitali koju knjigu u kojoj su se opisivala bića iz svemira i daleki planeti?

b/ Najava filma

Danas ćemo pogledati jedan film u kome ćete upoznati mnogo različitih bića iz svemira, planete s kojih dolaze te različite letjelice na kojima putuju. Film je 1983. godine režirao Richard Marquand, a se zove *Epizoda 6 – Povratak Jedijski* i posljednji je film iz serijala *Ratovi zvijezda* čiji je autor George Lucas.

c/ Upute za gledanje

Gledajući film posebnu pozornost obratite na likove u filmu, kostime, mjesta gdje se radnja zbiva kako biste mogli kasnije odgovoriti jesu li likovi, događaji i prostori prikazani u filmu stvarni ili izmišljeni.

2. PRIKAZIVANJE FILMA

3. EMOCIONALNO-INTELEKTUALNA PAUZA

4. SLOBODNO IZNOŠENJE DOŽIVLJAJA

Protiv koga su se borili princeza Leia, Luke Skywalker, Han Solo i pobunjenici ujedinjeni u Savez? Koji dio filma vam se najviše svidio? Zašto? Koji prizori borbi su vas se dojmili? Na čijoj ste strani bili?

Što mislite o likovima u filmu, jesu li stvarni ili izmišljeni? Koji biste vi lik željeli biti? Kakvi su prostori koji su prikazani u filmu? Koji planet je najbliži Zemlji? Na kojem biste vi željeli živjeti?

Je li film proizvod stvarnosti ili mašte? Po čemu to zaključujete?

ODMOR

DRUDI DIO: sat interpretacije filma

1. PRIPREMNI DIO

a/ Upute za samostalan rad

Napišite kratak osvrt na film. Navedite u njemu je li vam se film svidio i zašto. Ako vam se nije svidio film, i to navedite i obrazložite. Napišite koji vam je prizor u filmu bio najzanimljiviji. Napišite i koji vam se lik svidio i zašto te je li on bio na strani dobra ili zla.

b/ Samostalan rad učenika – pismena vježba.

c/ Analiza učeničkih pismenih osvrta

Nakon što su ukratko pismeno zabilježiti svoje dojmove o gledanom filmu, pročitat ćemo ih i kratko ih analizirati i komentirati. Trebali su se osvrnuti na najzanimljivija zbivanja i likove u filmu.

d/ Najava nastavnog sata

Pokušat ćemo zajedno prepričati film *Epizoda 6 – Povratak Jedijske*, ispričati nešto o likovima u filmu te o načinu na koji je film nastao.

Na ploču napišem naslov filma i autora filma: Richard Marquand: Ratovi zvijezda, Epizoda 6 – Povratak Jedijske.

2. ISTRAŽIVAČKA RASPRAVA

a/ Određivanje filmskog roda, teme filma, mjesta i vremena radnje

Kojem rodu pripada film *Povratak Jedijske*? (Igranom filmu.) Čime to možemo potkrijepiti? (Učenici će navesti osnovne karakteristike igranog filma i prepoznati ih u ovom filmu.) O čemu film govori? (O borbi Saveza protiv Carstva i uništavanju najveće carske postaje – Zvijezde Smrti.) Učenici će to prepoznati kao temu. Gdje se odvija radnja ovog filma? (U svemiru.) Poblježe ćemo odrediti na kojim mjestima – planet Tatooine, svemirska postaja Zvijezda Smrti, planet Dagobah, Saveznička flota, planet Endor. Kada se zbiva radnja filma? (U budućnosti.)

b/ Struktura fabule

Radnju filma prepričat ćemo pomoću natuknica ispisanih na prozirnici. Najprije ćemo zajedno odrediti važne događaje u filmu. Da bismo si to olakšali događaje ćemo povezati s mjestom događanja. Natuknicu ćemo otkrivati jednu po jednu a učenici će prepričavati sadržaj:

- Darth Vader dolazi u ime Cara vidjeti kako napreduje izrada nove bojne postaje Zvijezde Smrti – Zvijezda Smrti.
- Luke Skywalker i princeza Leia oslobađaju Hana Solu od razbojnika Jabbe Hutta – planet Tatooine.
- Luke posjećuje Yodu koji umire – planet Dagobah.
- Savez se sprema napasti novu carevu bojnu postaju u izradi – Saveznička flota.
- Car dolazi na novu bojnu postaju – Zvijezda Smrti.
- Posada Hana Sola na zadatku uništavanja generatora – planet Endor.
- Car otkriva namjere Saveza.
- Ewoksi su zarobili Lukea, Hana, Chewbaccu i droide.
- Luke se predaje.
- Sukob Lukea i Dartha Vadera.
- Borba protiv carske vojske – svemir.
- Generator je uništen, štit je probijen – planet Endor.
- Luke se ne želi boriti protiv oca.
- Darth Vader ubija Cara.

- Savez uništava Zvijezdu smrti.
- Slavlje.

Koje događaje u filmu možemo prepoznati kao uvod, zaplet i rasplet? Uvod: upoznavanje nove bojne postaje i oslobađanje Hana Sole. Zaplet: uništavanje generatora na planetu Endor. Rasplet: Darth Vader ubija cara.

Učenici će uočiti da se u drugom dijelu filma dvije radnje događaju istovremeno/paralelno. Koje se to radnje događaju istovremeno? Gdje se radnje zbivaju? (Istovremeno se zbivaju radnje na planetu Endor i na bojnoj postaji kada Lukeovi prijatelji nastoje uništiti generator, a Luke se sukobljava s Darth Vaderom i Carem.)

c/ Likovi

Učenicima će podijeliti listiće na kojima je popis likova. Radit će u grupama po troje. Iz popisa će izdvojiti glavne likove. Na istim će listićima crvenom olovkom označiti negativne likove – predstavnike zla, a zelenom olovkom pozitivne likove – predstavnike dobra. Zajedno ćemo napraviti analizu riješenih zadataka. Koje ste likove izdvojili kao glavne? (Luke, Leia, Han Solo, Darth Vader.) Koje ste likove odredili kao predstavnike zla? (Car, Darth Vader, Jabba Hutt). Koje ste likove odredili kao predstavnike dobra? (Luke, Hana Solo, Leia, Yoda, C3PO, R2D2.) Ukratko ćemo opisati glavne likove.

d/ Iznošenje ideje filma

Kada je Luke posjetio svog učitelja Yodu, on mu je rekao: “Snaga Jedijske potječe od Sile. Čuvaj se gnjeva, straha, agresivnosti. Tamna strana je to.” Što predstavlja tamnu stranu Sile? (Gnjev, mržnja, agresivnost, zlo.) Protiv čega se bore Jedijski? (Protiv zla.) Čime možemo pobijediti zlo? (Ljubavlju, razumijevanjem, pomaganjem, mirom...) Što pobjeđuje u ovom filmu? (Dobro.) Što mislite, isplati li se boriti za to?

e/ Filmski izraz

Maske i kostimografija: O kostimima i maskama smo pričali kada smo opisivali likove. Zašto autor filma koristi maske i kostime? (Da bi opisao i okarakterizirao likove i prikazao ih što neobičnijima.) Koja vam se maska i koji kostim najviše svidio?

Scenografija: Opišite kako izgledaju planeti Tatooine (pustinjski krajolik), Endor(šumovit) i Dagobah (močvarni). Kako izgleda bojna postaja Zvijezda smrti?

(Kao veliki svemirski brod na kome je sve kompjuterizirano.) Na kojem od ovih mjesta biste vi željeli živjeti?

Glazba i zvuk: Jeste li primijetili glazbu u filmu? U kojim dijelovima filma vas se posebno dojmila glazba? (Početak filma, na kraju kada svi slave, u opasnim situacijama kada nas upozorava na opasnost.) Koje zvukove ste prepoznali? (Zvuk letjelice, zvuk mačevanja, eksplozije ...) Zašto se autor koristi tim zvukovima i glazbom? (Da bi učinio film napetim, dinamičnim, zanimljivim.)

Boja: Je li ovaj film sniman kao crno-bijeli ili kao film u boji? (Film u boji.) Koje boje možete izdvojiti? (Zelena, crvena, crna i bijela.) Koje boje su mačevi Dartha Vadera, a koje Lukea? (Crveni, zeleni.) Što ste još primijetili obojeno crveno? (Careve najbliže suradnike.) Koju stranu Sile predstavlja u filmu crvena boja? (Tamnu.)

3. SAŽIMANJE, UOPĆAVANJE, ZAKLJUČCI

O čemu film govori? Gdje se zbiva radnja filma? U koje vrijeme? Kakav je to film? Nabroji glavne likove? Koji su likovi dobri, a koji loši?

Je li Car uspio Lukea nagovoriti da priđe na tamnu stranu Sile? (Ne.) Što mislite, zašto se Luke nije dao nagovoriti? Što je u njemu bilo jako? (Vjera da dobro pobjeđuje.)

Što je Darth Vadera natjeralo da ubije Cara? (Ljubav prema sinu.) Koju stranu Sile predstavlja ljubav? (Dobru.) Što nam autor ovime želi poručiti?

Koja je uloga kostima u filmu?

Što autor postiže ovakvim odabirom glazbe i zvukova kao u filmu?

Čemu služe boje u filmu?

Kakvu biste ocjenu dali ovom filmu? Obrazložite!

Pisanje plana ploče i prepisivanje u bilježnicu.

PLAN PLOČE

Ratovi zvijezda, Epizoda 6 – Povratak Jediija

Redatelj: Richard Marquand

Filmski rod: igrani film.

Tema: borba Saveza protiv moćnog Cara, predstavnika tamne strane Sile.

Vrijeme radnje: budućnost.

Mjesto radnje: svemir (Planeti Tatooine, Dagobah, Endor, saveznička flota, bojna postaja Zvijezda smrti).

Glavni likovi: Luke Skywalker

princeza Leia

Han Solo

Darth Vader

Poruka: U borbi dobra i zla dobro uvijek pobjeđuje.

ODMOR

TREĆI DIO: sat likovne kulture

Na satu likovne kulture učenici će likovno moći izraziti doživljaj filma, ali na taj način da zamisle biće koje bi mogli sresti na nekom putovanju svemirom. Doživljaj će izraziti slikarskim tehnikama, poticaji će im biti bića iz svemira koja su vidjeli na filmu, a likovni zadatak je izrada maske koja će predstavljati zamišljeno biće iz svemira. Na taj način ovaj dio nastave nastavljamo kao stvaralački rad koji će biti motiviran samim filmom.

ODMOR

ČETVRTI DIO: sat glazbene kulture

Na satu glazbene kulture slušat ćemo glazbene motive iz filma *Ratovi zvijezda*. Pažnju ćemo usmjeriti prepoznatljivoj glazbi koja prati sve *Ratove* te glazbi koja se pojavljuje na kraju filma kada svi slave. Kako učenici u četvrtom razredu dobivaju iz glazbene kulture i neka osnovna znanja iz glazbene pismenosti, pokušat ćemo se usmjeriti na prepoznavanje glazbala koja se javljaju u glazbenim motivima, na određivanje ritma, tempa i dinamike.

7. ZAKLJUČAK

Filmska se industrija danas razvija vrtoglavom brzinom. Nudi nam pregršt filmskih ostvarenja koja pobuđuju naše interese, ali i interese djece koja velik dio vremena provode pred ekranom. Na taj način filmski interesi postaju široki i raznovrsni. Naravno, širok spektar filmova utječe i na razvoj filmske kulture gledatelja. Zadatak je osnovne škole, a kasnije i srednje škole, poticati i usmjeravati razvoj filmske kulture. Zbog toga je potrebno osuvremeniti sadržaje u nastavnom planu i programu. Anketa je pokazala da učenici mogu prepoznati i vrijednosti u filmovima prema kojima obrazovno i odgojno nisu bili usmjereni. Često se učitelji boje koristiti filmove u nastavi koji nisu predviđeni nastavnim planom i programom. No ne možemo si dozvoliti da medijska kultura postane nezanimljiva samo zbog toga jer ne možemo slijediti razvoj filmske umjetnosti ili zato jer mislimo da nam odstupanja u načinu realizacije sadržaja nisu dozvoljena.

Serijal filmova *Ratovi zvijezda* nedvojbeno su filmovi za koje djeca pokazuju interes. To su i filmovi koji su pozitivno umjetnički ocijenjeni, ali su i zabavni filmovi koje učenici prihvaćaju. Sadržaje medijske kulture lakše ćemo obraditi gledajući filmove koji su učenicima zanimljivi, nego gledajući neke filmove koje oni ne vole. Činjenica je da trenutačno važeći nastavni plan i program nudi uglavnom reprezentativna djela za usvajanje sadržaja medijske kulture. Često ona nisu zanimljiva učenicima pa je i zadatke teže ostvariti. Stoga treba učenicima ponuditi ono za što pokazuju interes jer ćemo samo na taj način ostvariti predviđene zadatke.

Ovaj diplomski rad trebao nam je dati odgovor jesu li djeca gledala filmove iz serijala *Ratovi zvijezda* i zanimaju li ih ovi filmovi. Kako je odgovor na oba pitanja pozitivan, možemo reći da se ovi filmovi mogu koristiti u nastavi medijske kulture u razrednoj nastavi jer za njih postoji i odgojno i obrazovno opravdanje.

8. LITERATURA

- Andrilović, Vladimir: Metode i tehnike istraživanja u psihologiji odgoja i obrazovanja, III. izdanje, Školska knjiga, Zagreb, 1991.
- Bognar, Ladislav; Matijević, Milan: Didaktika, Školska knjiga, Zagreb, 1993.
- Mikić, Krešimir: Film u nastavi medijske kulture, Educa, Zagreb, 2001.
- Petrlić, Ante: Osnove teorije filma, III. izdanje, Sveučilišna naklada, Zagreb 2000.
- Težak, Dubravka: Dječji junak u romanu i filmu, Školske novine, Zagreb, 1990.
- Težak, Stjepko: Metodika nastave filma na općeobrazovnoj razini, Školska knjiga, Zagreb, 2002.
- Filmska enciklopedija 2, Jugoslavenski leksikografski zavod "Miroslav Krleža", Zagreb, 1990.
- Nastavni plan i program za osnovnu školu, Prosvjetni vjesnik broj 2, posebno izdanje, lipanj 1999.
- Kurikularni pristup promjenama u osnovnom školstvu, razrada okvirnog nastavnog plana i programa u funkciji rasterećenja učenika – razredna nastava, Zagreb, srpanj 2002.
- Internet stranice:
- www.decentfilms.comcommentary/starwarsissues.html
- Akin, James: The Star Wars films: Moral and spiritual issues, 2002.
- www.decentfilms.com/reviews/starwars1.html
- Greydanus, Steven D.: Star Wars: Episode I – The Phantom Menace, 2002.
- www.decentfilms.com/reviews/starwars2.html
- Greydanus, Steven D.: Star Wars: Episode II – Attack of the Clones, 2002.
- www.decentfilms.com/reviews/starwars4.html
- Akin, James: Star Wars: Episode IV – A New Hope, 2002.
- www.decentfilms.com/reviews/starwars5.html
- Akin, James: Star Wars: Episode V – The Empire Strikes Back, 2002.

www.decentfilms.com/reviews/starwars6.html

Akin, James: Star Wars: Episode VI – Return of the Jedi, 2002.

<http://sokrat.uciteljska-akademija.hr/medijska-kultura/ratovi.htm>

Mikić, Krešimir: Ratovi zvijezda

Ostali izvori:

Pamela Mason Wagner: Mitologija Zvezdanih ratova, dokumentarni film – intervju

Billa Moyersa s Georgeom Lucasom, Mutual of America, SAD, 1999.

9. PRILOZI

1. Anketa: Gledanost i interes učenika za filmove iz serijala ratovi zvijezda
2. Nastavni listić – likovi u filmu.

- a) Nema ih.
- b) Ima ih malo.
- c) Ima ih previše..

7. Kome je film namijenjen?

- a) Odraslima.
- b) Djeci.
- c) I odraslima i djeci..

8. Zaokruži slovo ispred vrste kojoj film pripada.

- a) povijesni
- b) ljubavni
- c) znanstveno-fantastični
- d) ratni
- e) pustolovni.

9. Koji film iz serijala “Ratovi zvijezda” bi želio / željela više puta gledati? Napiši njegov naziv. _____

B) PITANJA ZA ONE KOJI SU ODGOVORILI SA “NE”

1. Zašto nisi gledao film? Zaokruži slovo ispred samo jednog odgovora.

- a) Prekasno se prikazivao na televiziji.
- b) Roditelji mi nisu dozvolili.
- c) Ne zanimaju me takvi filmovi.
- d) Nisam znao da se prikazuju.

2. Bi li želio / željela gledati neki film iz serijala “Ratovi zvijezda”? Zašto? Zaokruži “DA” ili “NE” i jedno slovo ispred odgovora.

- DA
- a) Zbog teme iz budućnosti.
  - b) Jer su ih svi već gledali.
  - c) Čuo sam od prijatelja da su dobri.
  - d) Jer se o njima puno priča.
  - e) Zbog nečeg drugog. (Napiši zbog čega)
-

- NE
- a) To nisu filmovi za djecu.
  - b) Ne volim takve filmove.
  - c) To su filmovi za malu djecu.
  - d) Zbog nečeg drugog. (Napiši zbog čega.)
-

PRILOG br. 2

NASTAVNI LISTIĆ

1. zadatak: Zaokruži glavne likove.
2. zadatak: Pozitivne likove – dobre podcrtaj zelenom bojom.
3. zadatak: Negativne likove – loše, zločeste podcrtaj crvenom bojom.

Likovi:

- a) Darth Vader
- b) Luke Skywalker
- c) Chewbacca
- d) Ewoksi
- e) R2D2
- f) Princeza Leia
- g) Han Solo
- h) C3PO
- i) Car
- j) General Lando
- k) Jabba
- l) Yoda